

Valtion toimenpiteet vammaisiin naisiin kohdistuvan väkivallan torjumiseksi

Kehittämispäällikkö Helena Ewalds

TERVEYDEN JA HYVINVOINNIN LAITOS

Kehittämistyön suuntaviivat Suomessa

On seurannut Euroopan neuvoston suosituksia ja sittemmin Euroopan neuvoston yleissopimus Naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan ehkäisemiseksi ja torjumiseksi

1. Tietoisuutta ja osaamista lisätty, kansanterveysongelma, yhteiskunnallinen ongelma → **Koulutusta ammattilaisille**
2. Rakenteet – kenelle kuuluu, kuka vastaa valtakunnallisesti, alueellisesti, paikallisesti → **Suosituksset kunnille 2008**
3. Lainsäädäntöä kehitetty – rikoslainsäädäntö, sosiaalihuollon lainsäädäntöuudistus → **erityislainsäädäntö ?**
4. Kansalliset ohjelmat - toimenpiteiden implementointi

Kansalliset ohjelmat ja ohjaus

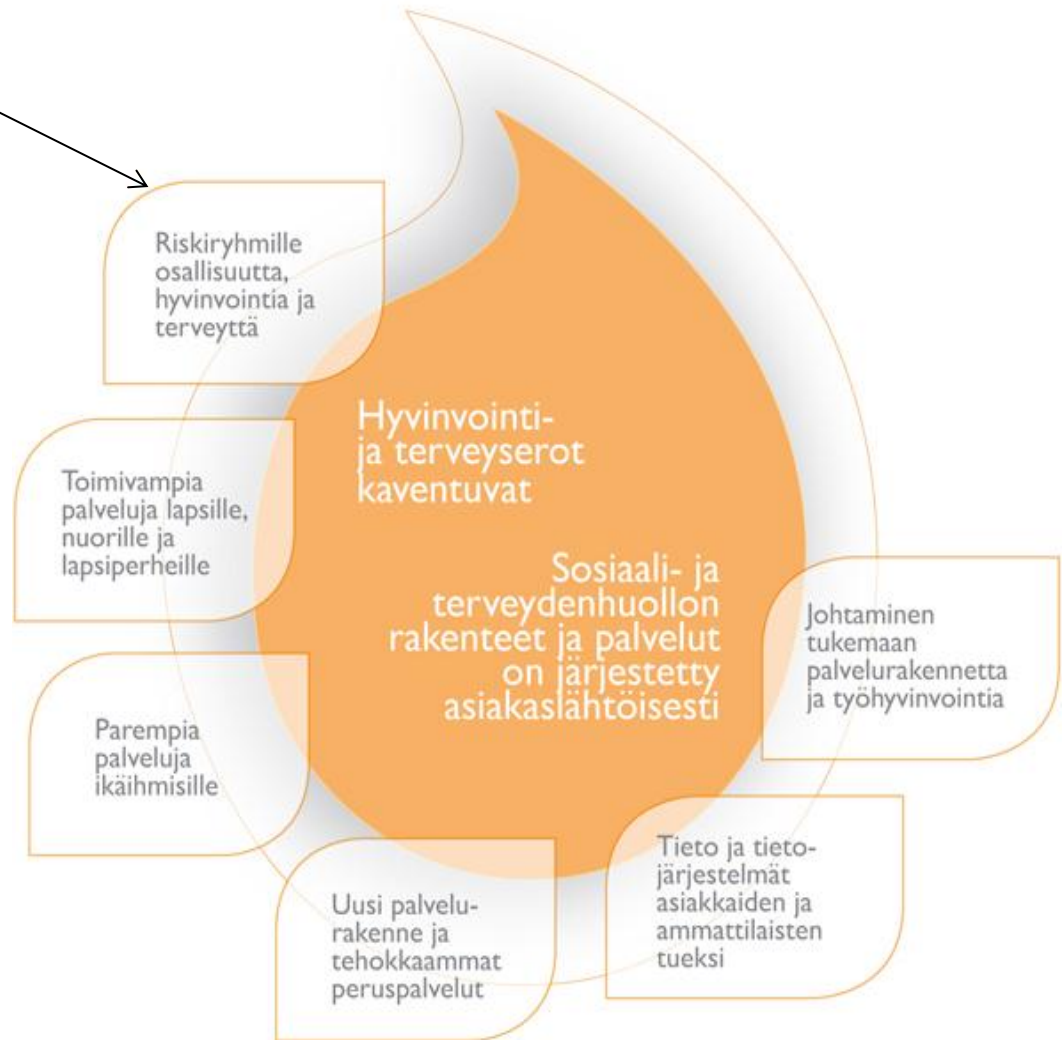

Toimenpide 3:

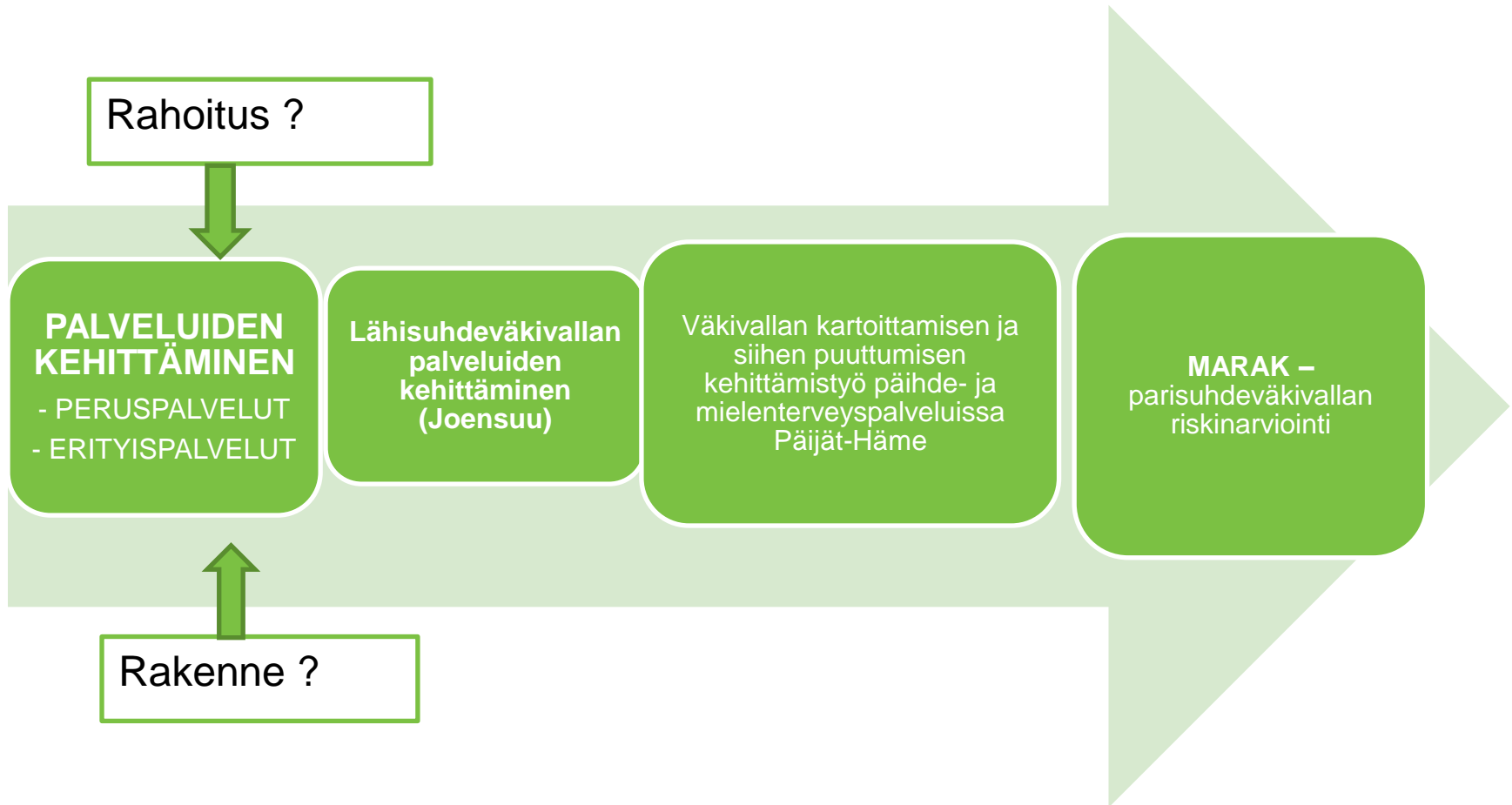
Lisätään osaamista väkivallan ehkäisemiseksi

- Otetaan käyttöön lähisuhdeväkivallan ehkäisytyön toimintamalli (ml. STM:n suositukset ja kuritusväkivallan ehkäisyn kansallinen toimintaohjelma)
- Vahvistetaan rakenteita ja osaamista väkivallan ja kuritusväkivallan ehkäisemiseksi ja ongelmaan puuttumiseksi
- Huomio lasten, nuorten, vanhusten, vammaisten ja muiden erityisryhmien kohtaamaan väkivaltaan.
- Seksuaalisesti hyväksikäytettyjen lasten, nuorten ja heidän perheidensä auttamiseksi luodaan toimintamalleja”

Kaste-ohjelma

Kansallinen kehittämistyö

Naisiin kohdistuvan väkivallan vähentämisen ohjelman tausta

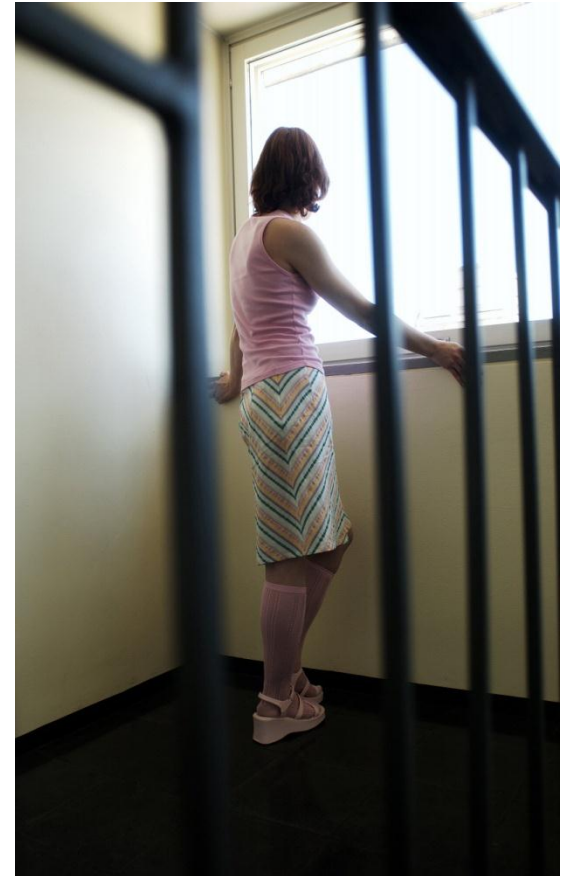
- Hallituksen tasa-arvo-ohjelma 2008–2011 (Vnp 17.7.2008)
- Suomi on sitoutunut sekä YK että Euroopan neuvoston naisten oikeuksien ja ihmisoikeuksien puolustamiseen
- EU päätöslauselmat
- Kansainväliset sopimukset velvoittavat Suomea luomaan kokonaisvaltaisen strategian kaikenlaisen naisiin ja tyttöihin kohdistuvan väkivallan ehkäisemiseksi ja poistamiseksi.

Naisiin kohdistuva väkivalta:

Mitä tahansa sukupuoleen liittyvää väkivaltaa, joka aiheuttaa tai saattaa aiheuttaa naiselle fyysistä, seksuaalista tai henkistä haittaa tai kärsimystä. Käsite kattaa myös tällaisella väkivallalla uhkaamisen, pakottamisen tai mielivaltaisen joko julkisen tai yksityiselämässä tapahtuvan vapauden riiston.

Väkivallan muotoja ovat mm. perheväkivalta, avio- tai avopuolison raiskaus, naisten sukupuolielinten silpominen, pakkoavioliitot, muut perinteiset naisille vahingolliset käytännöt, naiskauppa seksuaalista hyväksikäyttöä varten sekä naisten ihmisoikeuksien loukkaukset aseellisissa konflikteissa.

Ohjelmassa keskitytään:

Seksuaalinen
väkivalta

Väkivallan
uusiutumisen
ehkäiseminen

Erotilanne
Väkivallan katkaisuohteimat

Haavoittuvassa
asemassa
olevat naiset

Tutkimustietoa vammaisen kokemasta väkivallasta

- Suomalainen tutkimus puuttuu
- Kansainvälisten tutkimusten mukaan riski joutua väkivallan tai hyväksikäytön uhriksi selkeästi korkeampi
- Erityisen korkea riski laitoksissa olevilla, vaikeasta vammaisuudesta tai psyykkisistä sairauksista kärsivillä
- Nuorilla väkivallan kokemukset yleisempiä kuin vanhemmilla
- Tekijä useimmiten tuttu (2/3)
- Väkivalta ilmoitetaan harvemmin poliisille
- Parisuhdeväkivalta vakavampaa ja seuraukset vakavampia

THL

Lähde: Perreault, S (2009): Criminal Victimization and Health: A Profile of Victimization Among Persons with Limitations or Other Health Problems

TERVEYDEN JA HYVINVOINNIN LAITOS

Vammaiset naiset ja haavoittuvuus

- Vammaiset naiset muita riippuvaisempia muiden avusta (omaiset, pitkäaikaishoito) -> vaikea puolustaa itseä
- Tekijä usein läheinen ihminen (omainen, läheishoitaja, tukihenkilö, ohjaaja tms.)
- Haavoittuvuutta lisäävät: uhrin uskottavuuden puute, sosiaalinen eristäytyminen tai eristäminen, fyysinen avuttomuus (esim. julkisessa tilassa), vammaisuuteen kohdistuvat asenteet kyvyttömyydestä suojella itseä, ihmisoikeuksien kieltäminen (Beliza 2003)

Kokonaisvaltainen lähestymistapa:

Noudattelee kolmen P:n periaatetta; protection, prevention, prosecution (EN ja YK suositukset)

1. Väkivallan ehkäisy
2. Väkivallan uhrien suojeleminen ja auttaminen
3. Rikoksentekijän saattaminen vastuuseen

Ohjelman tavoitteet:

- 1) Puututaan väkivaltaan ennakoivasti vaikuttamalla asenteisiin ja käyttäytymismalleihin,
- 2) Ehkäistään väkivallan uusiutumista,
- 3) Parannetaan seksuaalisen väkivallan uhrien asemaa ja heille tarjottavaa kriisiapua ja tukea,
- 4) Kehitetään keinoja tunnistaa ja puuttua haavoittuvassa asemassa olevien kokemaan väkivaltaan,
- 5) Lisätään viranomaisten ja ammattilaisten tietoa ja osaamista naisiin kohdistuvan väkivallan ehkäisystä ja uhrin auttamisesta.

Kehitetään keinoja tunnistaa ja puuttua vammaisten naisten kokemaan väkivaltaan

- Valtakunnallinen tietopankki sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaisille sisältäen tietoa, miten kohdata vammaisen henkilö, tunnistaa ja ottaa puheeksi väkivallan eri muodot
- Opaskirjanen ammattilaisille
- Vammaispalvelun käsikirjaan ohjeistusta ja toimintamalleja
- Vammaishuoltolaitosten valvonnassa kiinnitetään huomiota väkivallan ja hyväksikäytön esiintyvyyteen

Mitä tehty

VAMMAISPALVELUN KÄSIKIRJASSA

SISÄLTÄÄ:

- TUTKIMUSTIETOA
- TOIMINTAOHJEITA
- VÄKIVALTAAN LIITTYVÄÄ VAMMAISPALVELUIHIN SOVELTUVA TAUSTA-AINEISTOA

[HTTP://WWW.SOSIAALIPORTTI.FI/FI-FI/VAMMAISPALVELUJEN-KASIKIRJA/ITSENAISEN-ELAMAN-TUKI/VAKIVALTA-JA-VAMMAISUUS/](http://www.sosiaaliportti.fi/fi-fi/vammaispalvelujen-kasikirja/itsenaisten-elaman-tuki/vakivalta-ja-vammaisuus/)

ONNITTELU 10 V VAMMAISJÄRJESTÖJEN NAISVERKOSTOLLE!

